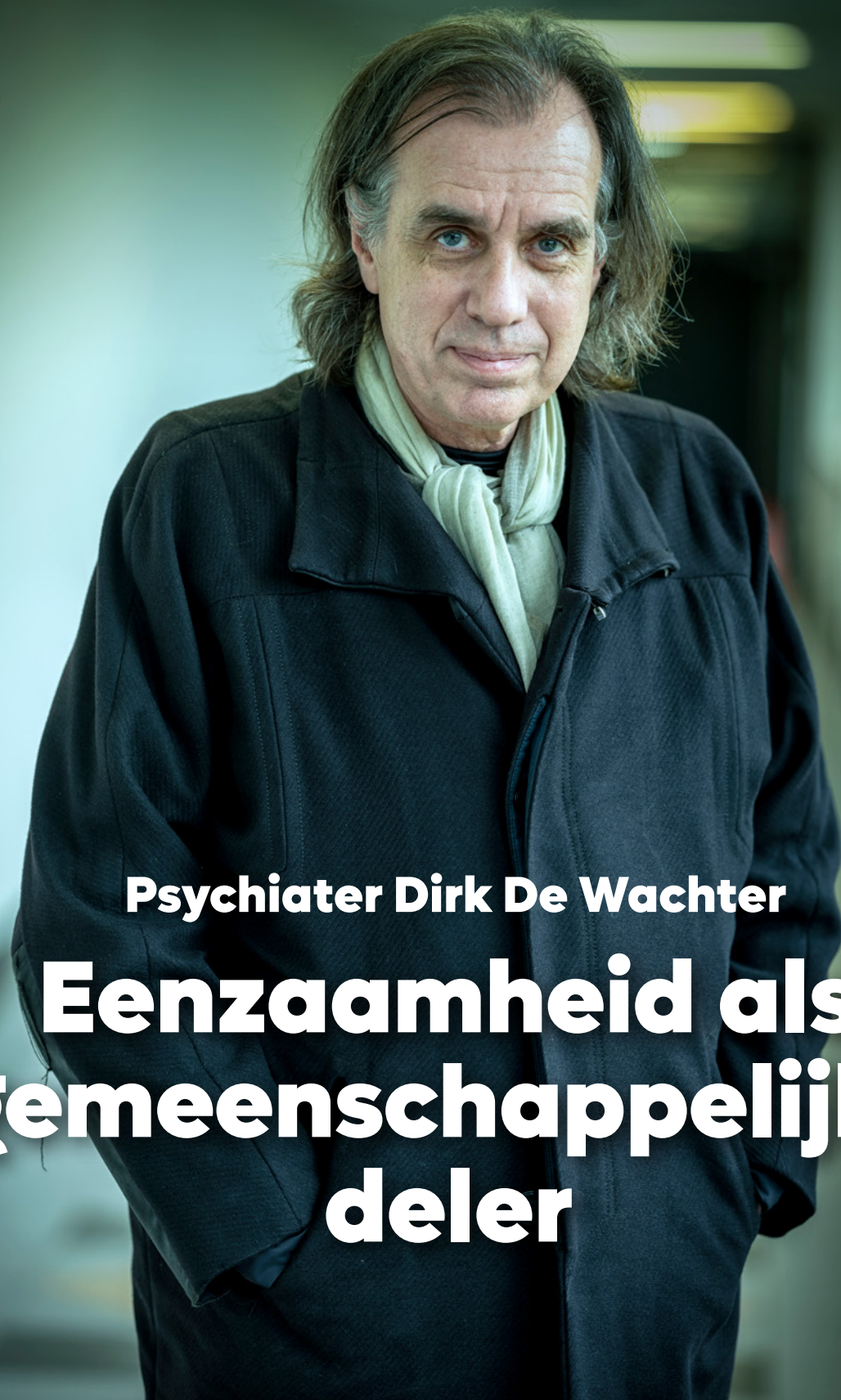

VISIE

BLAD MET EEN MENING VOOR EEN WERELD IN BEWEGING

Psychiater Dirk De Wachter

Eenzaamheid als gemeenschappelijke deler

Nieuwe regels voor
woon-werkverkeer

De boerenbuiten
is boos

Visie nodigt uit:
Stefan Hertmans

West-Vlaanderen
Stuutjes voor
Boterhamsters

© AA ACCENT SCAFFOLDING / SWNS

De schaarste- economie

Een lange rij wachtende mensen in de Engelse stad Bristol. Al deze mensen schuiven aan om zich te registreren bij een pas geopende tandartsenpraktijk van de National Health Service (NHS). Mensen stonden er dagenlang, namen vrij op het werk om toch maar ingeschreven te raken.

Ik zag de foto op het internet. En kan het beeld maar niet van me afschudden. Het zegt in een oogopslag dan ook zo veel. Over de conservatieve Britse rechtse regeringen die sedert de passage van Thatcher de sociale zekerheid in Engeland kapot gemaakt hebben. Wie via de NHS, de gezondheidstak van de Britse sociale zekerheid, een beroep wil doen op een tandarts kan het simpelweg schudden. Tandartspraktijken weigeren die patiënten in 83 procent van de gevallen. Dure privépraktijken zijn het onbetaalbare en dus onbereikbare alternatief voor veel mensen.

Het doet beseffen hoe belangrijk een stevige sociale zekerheid is. En hoe sterk we die in

eigen land moeten koesteren. En nog versterken.

Het beeld roept ook andere gedachten op. In Vlaanderen hebben steeds meer mensen moeite om een tandarts of huisdokter te vinden. Veel praktijken hanteren een patiëntenstop omdat de vraag te groot en het aanbod te klein is. Die schaarste aan werkers stel je ook in heel veel andere sectoren vast. Van het onderwijs, over de industrie tot de kleine bouwondernemers: iedereen is koortsachtig op zoek naar medewerkers. Als we niet opletten wordt de lijst van knelpuntberoepen langer dan de lijst zonder knelpunten.

We moeten over deze situatie echt goed nadenken. Waarom zijn het knelpuntberoepen? Welke sectoren zijn van cruciaal belang en hoe gaan we zorgen dat daarin voldoende mensen werken? Eén pasklare oplossing is er jammer genoeg niet. Maar er zijn wel een paar voor de hand liggende remedies. Maak bepaalde beroepen aantrekkelijker. Door

VISIE NODIGT UIT

Een avond met schrijver Stefan Hertmans

Om de lente in te zetten nodigt Visie lezers uit voor een avond met auteur en essayist Stefan Hertmans (*Oorlog en terpentijn*, *De bekeerlinge* ...) over 'De zijlijn en het midden'. Hij zoomt in op de veranderingen van de positie van het middenveld, de rol van werknemersbewegingen en de zorgsamenleving. ■

© SASKIA VANDESTICHELE

~ Wil je er graag bij zijn op donderdag 14 maart, om 17.30 uur in GC De Markten in Brussel? Stuur dan vóór 7 maart een mailtje met als onderwerp 'De zijlijn' naar lezers@visieredactie.be en maak kans op een plaatsje. Of stuur ons een briefje: Visie, PB 20, 1031 Brussel met je naam en telefoonnummer. Opgelet: de plaatsen zijn beperkt!

bijvoorbeeld oog te hebben voor de arbeidsomstandigheden en betere lonen.

Maak dat minder mensen langdurig ziek worden door te zwaar werk en door te hoge werkdruk. Want 500.000 langdurig zieken, dat is echt niet uit te leggen.

Zorg dat meer mensen aan het werk geraken. Want oudere werkzoekenden, mensen met een migratieachtergrond, mensen met een arbeidshandicap, ze vangen nog te vaak bot bij sollicitaties.

En zet massaal in op opleiding, zodat we geen enkel talent, jong of oud, verliezen. Want dat kunnen we ons echt niet langer permitteren. ■

© TIM DIRVEN

Ann Vermorgen,
Voorzitter ACV

Nieuwe wet patiëntenrechten

In het federaal parlement werd de nieuwe wet betreffende de rechten van de patiënt goedgekeurd. De wet, die onder meer vrije keuze van zorgverlener of het recht op kwaliteitsvolle zorg omvat, breidt uit met een aantal opvallend nieuwe accenten, zoals uitdrukkelijke aandacht voor vroegtijdige zorgplanning, waarbij patiënten op langere termijn nadenken over hun gezondheid en zorgplan. Het doel ervan is om wensen en voorkeuren voor huidige en toekomstige zorg te bespreken met zorgverleners en naasten.

© ID/FRED DEBROCK

Vroegtijdige zorgplanning sluit naadloos aan bij het concept van doelgerichte zorg, dat ook nadrukkelijk aanwezig is in de nieuwe wet. Daarbij kijken zorgverleners heel specifiek naar wie voor hen staat. Wie is de patiënt, wat is zijn context en levensstijl?

Familie en naasten krijgen voortaan ook een duidelijke plaats in de wet. De zorgverlener moet hen betrekken, op voorwaarde dat de patiënt dat wil.

Kostenplaatje

Nog een belangrijke verduidelijking in de wet is het recht op informatie rond financiële gevolgen van een behandeling. Die valt ook onder een al bestaand recht, namelijk het recht op geïnformeerde toestemming. Maar de uitwerking is nu veel beter. Patiënten moeten zo juist mogelijk weten welk kostenplaatje ze mogen verwachten. ■

Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel ~ e-mail: info@visieredactie.be ~ **Lezersbrieven** lezers@visieredactie.be ~ **Abonnementen** www.visie.net/contact ~ **Verantwoordelijke uitgever** Liesbeth De Winter ~ **Redactie** Simon Bellens, Nils De Neubourg, Dominic Zehnder, Lies Van der Auwera, Djorven Ariën, Lieven Bax, Tinne Van Woensel, Rooni Theeboom, David Vanbellinghen, Sim Geerts, Sofie Buysse, Martine Creve ~ **Hoofredactie** An-Sofie Bessemans, Wim Troch ~ **Vormgeving** Gevaert Graphics ~ **Druk** Coldset Printing Partners ~ Visie verschijnt maandelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van CM, ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC METEA, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten ~ De beschrijving van de CM-diensten en -voordelen in deze publicatie heeft enkel een informatieve waarde. Bij twijfel of betwisting gelden enkel de statuten van het ziekenfonds. Meer info: www.cm.be/statuten ~

Nieuwe regels voor wie met fiets, trein of bedrijfswagen pendelt

Er zijn nieuwe regels en mogelijkheden voor wie met de fiets, trein of salariswagen naar het werk pendelt. Vorige maand stelde de federale regering het grote mobiliteitspakket uit 2021 nogmaals bij, kort na de vorige aanpassing. Al blijft het succes van één maatregel nog steeds ruim onder de verwachting. 'Het mobiliteitsbudget heeft nochtans het potentieel om tot 100.000 salariswagens van de weg te halen.'

→ Tekst Nils De Neubourg → Foto ID / Joris Herregods

Midden 2021 pakte de federale regering uit met een groot pakket om onze mobiliteit te vergroenen. Een van de maatregelen: bedrijfswagens met een klassieke verbrandingsmotor zouden metertijd en in stappen zwaarder belast worden. In ruil werd de elektrische variant net fiscaal interessanter. Toch was het begin dit jaar politiek plots alle hens aan dek om de belastingverhoging op salariswagens op benzine of diesel in dit verkiezingsjaar van tafel te krijgen. Eind januari kwam er een akkoord uit de bus.

'Goed dat een aanhoudende onzekerheid voor werkers met een bedrijfswagen van de baan is', wikt Bart Vannetelbosch, nationaal secretaris bij het ACV het akkoord. 'Maar nog belangrijker zijn de nieuwe afspraken over wie met de trein of de fiets naar het werk gaat', vult ACV-expert Piet Van den Bergh aan. Hij

doelt onder meer op de verhoging van het jaarlijks belastingplafond van 3.500 euro voor de fietsvergoeding. De regering kwam zo deels tegemoet aan de bezwaren van het ACV en andere organisaties over het nog maar in december ingevoerde plafond voor de fietsvergoeding. Van den Bergh: 'Terecht dat het plafond nu omhoog is gegaan, al blijft de fietsvergoeding wel de enige vergoeding voor het woon-werkverkeer waarop we boven een bepaald plafond socialezekerheidsbijdragen moeten betalen.'

De enkele tienduizenden treinreizigers die nog deels zelf hun abonnement voor het woon-werktraject moeten betalen, komt de regering ook wat tegemoet. Wie momenteel nog bijna de helft van het abonnement uit eigen zak moet betalen, ziet binnenkort misschien die kosten dalen tot minder dan een derde. Tenminste als de werkgever bereid is – met steun van de regering – zijn tegemoetkoming

voor het treinabonnement te verhogen. 'Een stap vooruit, maar uiteindelijk zou iedereen kosteloos met de trein naar het werk moeten kunnen pendelen', oordeelt Vannetelbosch.

Mobiliteitsbudget

Het grote vergroeningspakket uit 2021 introduceerde ook het mobiliteitsbudget. Maar drie jaar na de lancering koos minder dan twee procent van de half miljoen mensen met recht op een bedrijfswagen voor dat mobiliteitsbudget. Wellicht heeft de beperkte beschikbaarheid ermee te maken, want nauwelijks één op de 170 ondernemingen in Vlaanderen gaf werknemers de kans om hun bedrijfswagens om te zetten in een mobiliteitsbudget. Nochtans kan dat budget heel breed ingezet worden, van bijvoorbeeld (elektrische) fietsen en het onderhoud ervan, tot gezinsuitstappen met het openbaar vervoer.

Wie wel de kans kreeg om een salariswagen in te ruilen voor een mobiliteitsbudget, gebruikt het in ruim drie van de vier gevallen om de huishuur of woonlening deels te betalen. Dat leerde Het Nieuwsblad uit cijfers van Mbrella, een platform dat bedrijven en werknemers helpt met de overstap naar een mobiliteitsbudget. De trend om het budget in te zetten om

Laurent (32)

Laurent werkte bij zijn vorige werkgever aan het minimumloon en moest daarvan zelf een groot deel van de kosten voor het woonwerkverkeer betalen. 'Ik kreeg slechts 30 procent van het treinabonnement terugbetaald, waardoor ik iedere maand 256 euro zelf moest betalen. Dat woog zo zwaar op mijn budget dat ik op zoek ben gegaan naar een andere baan.'

huisvesting te betalen, gaat volgens Mbrella in een stijgende lijn. Enige voorwaarde om dat te kunnen doen: binnen een straal van tien kilometer van je werk wonen of minstens de helft van je werktijd thuiswerken.

Het inbrengen van woonkosten is nooit een vraag geweest van het ACV. 'De impact van het gebruik van het mobiliteitsbudget voor huishuur of woonlening op de mobiliteit moet nog kritisch worden bekeken', zegt Van den Bergh. 'De doelstelling van het mobiliteitsbudget blijft toch vooral het afremmen van niet-duurzame mobiliteit.'

'Voor heel veel werknemers is de mogelijkheid om hun loon op wielen om te zetten in duurzame mobiliteit, een tegemoetkoming bij de huisvestingskosten of gewoon extra loon zeer aantrekkelijk', besluit Van den Bergh uit de cijfers. 'Maar dan moet het natuurlijk wel aangeboden worden.' Volgens berekeningen van het ACV zou een brede uitrol van het mobiliteitsbudget zelfs tot 100.000 salarismwagens van de weg halen. 'Elke werknemer met een salarismwagen moet het recht krijgen om die in te ruilen voor een mobiliteitsbudget', besluit Vannetelbosch. ■

Vorige week was het de 'Vlaamse week tegen het pesten'. Alweer enkele BV's zeiden X, het vroegere Twitter, vaarwel omdat ze het pestgehalte daar te hoog vinden. Goed, denk ik dan. Laat ons weggaan van ziekmakende omgevingen.

— Peter Wouters, Voorzitter beweging.net

Stop met pesten!

Wij zijn op een tiental jaren erg gewend geraakt aan online pestgedrag. Opleidingen voor gebruik van sociale media beginnen meestal met de stelling dat 'je wel iets moet kunnen verdragen' en dat 'het goed is dat de mensen zeggen wat op hun lever ligt'. Ik weet dat zo niet. Mij raakt het nog iedere keer. Niet zozeer dat iemand het niet eens is met wat we schrijven of zeggen. Na onze nieuwjaarsboodschap (zie www.visie.net) kreeg ik heel wat berichten. De meeste positief, maar ook kritische en zelfs afkerige reacties. Die storen me niet en meestal antwoord ik ook. Behalve als er geen vraag wordt gesteld of wanneer de schrijver op de man speelt. Wanneer men 'onnozel manneke' of andere beledigingen gooit in de plaats van het voorstel of idee te bekritisieren. En inderdaad ... X is de koploper van de vuile opmerkingen en beledigende reacties.

Persoonlijk vind ik het wat eigenaardig dat we sociale media zo dicht in onze leefwereld laten komen, maar toch afkerig zijn om die beter te beschermen. Ik geef twee voorbeelden. Waarom is het nog altijd mogelijk dat je een account kan maken op een sociaal medium zonder dat je een elektronische identificatie moet doen? Ik zou het toffer vinden te weten dat in de digitale vriendengroep van mijn minderjarig kind enkel leeftijdsgenootjes binnen kunnen, of dat de mensen

met wie ik online in debat ga echt bestaan en geen zeven (of zeventig) accounts hebben om hun eigen reactie te pimpen. Elektronische ID zou dat allemaal mogelijk maken. Een tweede voorbeeld. Als ik aan mijn brievenbus thuis een sticker 'geen reclame aub' kan hangen, waarom kan ik dat dan niet hangen aan mijn sociaal medium? Het zou misschien de marktmacht van die wereldspelers wat kleiner maken. Misschien zouden er spelers bijkomen en misschien zou dat niet zo slecht zijn.

In de Week tegen pesten denken we na over hoe we menswaardig kunnen omgaan met elkaar. Dat gaat volgens mij altijd voor op de winstmodellen van grote bedrijven. Laat ons daar eens over in gesprek gaan. ■

1.

WEB

Statbel Junior

Op deze vernieuwde website worden kinderen en jongeren ingewijd in de wondere wereld van de statistiek.

Statistieken van het Belgische statistiekbureau en de begrippen die erbij horen worden op een toegankelijke manier getoond en uitgelegd. Allemaal met oefeningen, visualisaties, quizzen én de mogelijkheid om avatars te verzamelen.

~ statbeljunior.be

2.

FOTOTENTOONSTELLING

Jacques Sonck: portretten 1977-2019

De tentoonstelling omvat zo'n 120 zwart-wit portretten sinds de jaren 70 van de Belgische fotograaf Jacques Sonck. Sonck staat bekend om zijn indringende portretten van bijzondere figuren uit alle lagen van de bevolking. Naast het vieren van diversiteit, stellen zijn werken het concept van normaliteit in vraag. Bestaat 'normaliteit' nog wanneer iedereen anders is en vasthoudt aan zijn eigenheid?

© JACQUES SONCK/GALLERY FIFTYONE

~ Tot 31 maart bij Stichting A Brussel fondationastichting.com

Breintrein

5				4					
	2	3							
8	7				5	2	9		
	8	4	5			1	6		
6	1								5
2						4			7
		7	4						8
			7	6					
						6			1

ENQUÊTE

LGBTI+ op de werkvloer

Iedereen verdient een veilige werkvloer waar je jezelf kunt zijn, waar je kansen krijgt en waar je niet gediscrimineerd wordt. Een goede werkbeleving komt immers iedereen ten goede. Om een beter zicht te krijgen op de ervaringen van lesbische, homo(seksuele), bi(seksuele), trans(gender) en intersekse personen op de werkvloer vandaag, organiseert het ACV een

enquête. Het ACV wil zijn LGBTI+-werking beter uitwerken, om er écht te kunnen zijn voor alle werknemers. Ben je zelf lid van de LGBTI+-gemeenschap, of zet je je in voor inclusie? Vul dan de enquête in. ■

~ hetacv.be/lgbtiplus

Grote EU-petitie om grote vermogens meer te belasten

De beloofde grote verschuiving van belastingen op arbeid naar vermogen strandde vorig jaar. Hoewel de plannen van minister Van Peteghem (CD&V) gemaakt werden door experts, het middenveld en andere politieke partijen, wist Georges-Louis Bouchez (MR) ze met weinig woorden af te serveren. Een fiscale hervorming is dus niet voor meteen. Ondertussen beweegt er op Europees vlak wel wat. Een Europees burgerinitiatief verzamelt stemmen om de Europese Commissie aan te zetten om grote vermogens meer te belasten. Zo kan de ecologische en sociale transitie gefinancierd worden, maakt de organisatie zich sterk. Ondertussen staat de teller al op 140.000 handtekeningen. ■

~ tax-the-rich.eu

Meer mensen met een beperking aan het werk

Op een jaar tijd is het aantal werknemers met een beperking met 15 procent gestegen. Dat blijkt uit een onderzoek van personeelsdienstenbedrijf Acerta bij 40.000 privébedrijven.

Waalse en Brusselse bedrijven hebben procentueel beduidend meer mensen met een beperking in dienst dan Vlaamse ondernemingen. Vooral bij kmo's met maximaal 100 medewerkers zijn meer mensen met een beperking aan de slag, met het hoogste percentage bij de bedrijven met 50 tot 100 medewerkers. Bedrijven vanaf 100 werknemers scoren beduidend slechter, met het laagste aandeel bij bedrijven met 500 tot 1.000 medewerkers. Ook tussen sectoren zijn er verschillen. De sectoren die opvallend meer mensen met een beperking in dienst hebben, zijn de chemie-, farma- en energiesector. ■

'We zijn niet naïef. De wereld wordt nog steeds geregeerd door witte mannen, en dat is in onze sector niet anders.'

→ RUTH BECQUART

in De Afspraak, nadat slechts drie vrouwen een prijs kregen bij de uitreiking van de Ensors, de belangrijkste film- en televisieprijs in Vlaanderen. Volgens haar zijn er nog steeds te weinig goede vrouwenrollen in film en televisie.

Knipsels. Voorgesneden

Wist je dat ...

je nog meer Visie nieuws en videoreportages vindt op visie.net?

Abonneer je op de Visie-nieuwsbrief en ontvang wekelijks nieuws in je mailbox.

VOLG ONS

NOG MEER VISIE-NIEUWS?

Ga snel naar www.visie.net,

of volg ons op

Visiekrant

Visie_mag

Visie_mag

HET CIJFER

22 %

Meer dan een op de vijf volwassen Vlamingen had het voorbije jaar ernstige psychische problemen die een impact hebben op het dagelijks leven. Dat blijkt uit een onderzoek van vier Vlaamse universiteiten, in opdracht van Zorgnet-Icuro. Bovendien wachten mensen gemiddeld tien jaar om hulp te zoeken.

gebruik het juiste incontinentiemateriaal

Last van incontinentie? Maak dan een vrijblijvende afspraak met een specialist incontinentiezorg.

Ze luistert discreet naar jouw verhaal en helpt je te zoeken naar het meest comfortabele, gebruiksvriendelijke en praktische incontinentiemateriaal. Zo hoef je niets aan levenscomfort in te boeten.

→ www.goed.be/keuzewijzer

Kom gerust even langs bij een Goed thuiszorgwinkel in je buurt of maak een afspraak via www.goed.be/afpraak of 03 205 69 29.

samen met

goed
thuiszorgwinkel

**'Als er iets misgaat,
blijkt het erg nodig
dat er een
medemens bij is'**

‘Ik hoop dat u mij niet komt zien als het voorbeeld van eenzaamheid. Tot nader order ben ik goed omringd’. We schuiven aan in de praktijk van Vlaanderens bekendste psychiater Dirk De Wachter voor een gesprek over eenzaamheid. ‘Het is de gemeenschappelijke factor bij de mensen die mij consulteren, over alle problemen als depressie of psychose of verslaving heen.’

→ Tekst **An-Sofie Bessemans** → Foto's **Guy Puttemans**

Hoe komt het eigenlijk dat zoveel mensen eenzaam zijn?

DE WACHTER → ‘Onze samenleving zet heel erg in op het individu als het belangrijkste. In de kwalijkste vorm betekent het dat de medemens gezien wordt als concurrent om succes te bereiken. Begrijp me niet verkeerd, een stukje autonomie moeten we zeker ontwikkelen en koesteren. Maar volgens mij scharniert dat met verbinding, met samenleven. Het zorgzame, het medemenselijke verdrukken we te veel. Mensen voelen zich geïsoleerd en hebben niemand om wezenlijk bij terecht te kunnen, zelfs al hebben ze een gezin of een relatie.’

‘Als het allemaal goed gaat in het leven, dan lijkt het soms alsof een mens op zijn eigen wil goed kan bestaan. *Ik trek mijn plan en alles gaat goed.* Maar als er iets misgaat, blijkt het erg nodig dat er een medemens bij is. Wij zijn sociale wezens. Ik kan mij vergissen, maar dat is volgens mij de essentie van het menselijk bestaan: we bestaan altijd met anderen.’

‘Ik ben een systeemtherapeut, dus ik vraag altijd naar de verbindingen van mensen. Dan blijkt ik soms de eerste en de enige met wie ze spreken. Soms

gaat het om relatief gewone levensproblemen die blijkbaar alleen maar tegen betaling in een kabinet met een hoogopgeleide zorgverlener besproken kunnen worden. En dat mag, maar het moet een en-en-verhaal zijn. Ik kan niet als enige de lastigheid van het leven dragen. Idealiter wordt dat gedragen in een netwerk van mensen waar ieder zijn stukje bijdraagt.’

Heeft eenzaamheid een invloed op de wachtlijsten?

DE WACHTER → ‘Dat is een extra probleem, maar ik wil natuurlijk ook niet zeggen dat mensen hier niet moeten komen en dat ze maar met hun buurman of hun vader of een vriend moeten spreken. Heel vaak is een professionele zorgverlener opzoeken nuttig en noodzakelijk. Maar eigenlijk moeten mensen ook met anderen kunnen spreken.’

De digitalisering biedt veel mogelijkheden.

DE WACHTER → ‘Die digitalisering is heel paradoxaal. Eigenlijk is het ongelooflijk. Je kunt nu met iemand spreken en mailen en beelden sturen naar de andere kant van de wereld. Maar anderzijds blijf je *afgeschermd* – ook letterlijk. Het is belangrijk dat je elkaar ook in het echt ziet en elkaar kunt aanraken. Ik zie dat ook in mijn vak: in coronatijd was het maar goed dat er online consultaties waren. Maar ik heb ondervonden hoe frustrerend dat is. De mens in al zijn zintuiglijkheid aanwezig hebben, maakt toch een verschil.’

We horen dat steeds meer jongeren zich eenzaam voelen.

DE WACHTER → ‘Uit onderzoek blijkt dat inderdaad. Een paar jaar geleden

was ik daar wel een beetje door verrast. Eenzaamheid associëren we vaker met bejaarden, mensen die het beroepsleven stoppen, een partner verliezen, de kinderen het huis zien verlaten ... Maar het blijkt dat heel veel jongeren aangeven dat ze zich vaak eenzaam voelen. Dat wil ik een beetje nuanceren. Als je iemand vraagt *Voel jij je soms eenzaam?*, dan zou het zelfs een beetje raar zijn dat iemand zegt *Nee, nooit*. Een beetje eenzaamheid behoort tot het leven. We hoeven daarvoor geen psychiater, laat staan medicatie. De enige manier om die existentiële, onvermijdelijke eenzaamheid te temperen is door liefdevol en zorgzaam verbonden te zijn. Als mensen zich slecht en verlaten voelen en als ze bij tegenslagen, verdriet en moeilijkheden niemand hebben om daarover te spreken, dan dreigt dat zich op te stapelen. En dan is er uiteindelijk alleen maar de psychiater om bij terecht te kunnen.’

Burn-outs hebben veel te maken met niet gezien en niet gehoord te worden

→ DIRK DE WACHTER

Welke rol kan het verenigingsleven spelen?

DE WACHTER → ‘Alle initiatieven die mensen verbinden, verdienen steun. Dat kunnen hobby's zijn, sportclubs, initiatieven op het werk of op school, maar ook in de straat en de wijk. Dat kan ook vrijwilligerswerk zijn. Uit het onderzoek blijkt dat jongeren zich engageren, velen zijn ook in het

BIO

DIRK DE WACHTER (63)

is psychiater en psychotherapeut in het UPC KU Leuven. Hij is expert in systeem- en gezinstherapie. Hij schreef onder andere het maatschappijkritische *Borderline Times* en *Liefde. Een onmogelijk verlangen?*

>>

>> verenigingsleven actief en dat is een goede zaak. Maar we mogen niet zelfgenoegzaam zijn. Eén vijfde van de jonge mensen worstelt met psychopathologische problemen.'

Heeft eenzaamheid een effect op ons stemgedrag?

DE WACHTER – 'Ik hoed mij voor partij-politieke uitspraken. Maar mensen die zich eenzaam voelen ervaren de wereld als vreemder en bedreigender, zijn angstiger of graven zich in hun eigen gelijk in. Als je je openstelt, kun je sneller verbinding aangaan. Ik ben wel benieuwd naar mensen die het een beetje anders doen. Ik wandel graag op de Turnhoutsebaan in hartje Antwerpen waar ik ga eten bij de Turk. Het enige ambetante is dat hij geen wijn schenkt (*lacht*). En eigenlijk is dat ook goed, want we moeten met alcohol wat opletten. Ik ben nu ook weer wat provocerend, maar de vreemdheid en

het ongewone via de achterdeur past eigenlijk ook wel goed in het gezondheidsbeleid van vandaag.'

Hoe kan het beleid eenzaamheid tegengaan?

DE WACHTER – 'Polemisch uitgedrukt: de politiek moet eigenlijk vooral niet in de weg staan. Er zijn heel wat goede initiatieven die van onderuit komen, mensen die zich verenigen, engageren, van alles doen. Laat de beleidsmakers alles wat de inclusie bevordert ondersteunen met visie en met middelen. Ik wil niet zeggen dat de overheid dat moet gaan regelen. En ik weet dat wat ik vraag vandaag ook voor een stuk gebeurt, maar het zou goed zijn als er nog meer aandacht voor is.'

Is eenzaamheid tegengaan ook geen kwestie van onder andere tijd en van inkomen?

DE WACHTER – 'Armoede zal de eenzaamheid niet tegenwerken. We moeten zoveel mogelijk mensen mee in het maatschappelijke weefsel houden. Dat doe je met een deftig armoedebelid. En een deftig migratiebeleid. Dat zijn allemaal hete hangijzers waar ik als gewone psychiater ook geen pasklare oplossingen voor heb. Maar het hangt allemaal samen. Leerkrachten moeten tijd en middelen krijgen om niet alleen les te geven, maar ook om ervoor te zorgen dat er in de klas samenhang kan zijn. Ook op het werk. Burn-outs hebben veel te maken met het gevoel van niet gehoord en niet gezien te worden. Heeft wat ik doe wel zin? Ik denk dat leidinggevend nog meer moeten appreciëren wat mensen doen.'

'Er wordt nu heel triomfantelijk gesproken over de lage werkloosheid, maar daar staat een ongelooflijk groot

aantal zieken tegenover. Ik ben een dokter en ik zie hoe mensen zeggen *Ik kan niet meer*. Wij leven in een zeer goede maatschappij, maar zelfgenoegzaam zijn is de weg naar de neergang. Onze materiële en sociale vooruitgang, daar hebben onze voorouders in de negentiende eeuw voor gestreden, tot bloedens toe. Natuurlijk moeten we kritisch blijven en zorgen dat de juiste mensen bereikt worden met de juiste middelen. Maar laten we vooral toch opletten dat het goede niet verloren gaat en dat we terecht komen in een hyperconcurrentiële samenleving zoals de Verenigde Staten. Ik denk dat onze sociale zekerheid erg belangrijk is om zoveel mogelijk mensen in de boot en in het sociale weefsel te houden: uit de armoede, in opleiding en in werk.'

Wat kunnen we voor elkaar doen?

DE WACHTER – 'Niet wachten tot een minister initiatief neemt. Zelfs doodgewone mensen die zeggen *Wat kan ik nu doen*, kunnen allemaal iets doen. En dat zijn kleine dingen. Dat klinkt wollig, maar dat is gaan bellen bij de buurvrouw die je al een paar dagen niet meer gezien hebt. Een briefje in de bus stoppen als ze niet opent. Dat moet de minister niet doen. Iedere burger heeft een verantwoordelijkheid om mee te werken aan de verbinding van de samenleving. Het klinkt wat oubollig, maar goeiedag zeggen op straat is belangrijk. Kijk, ik ben erg ziek geweest. Als ik over straat loop, word ik door heel veel mensen aangesproken. Dat komt natuurlijk ook door mijn gemediatiseerde status, maar dat doet een mens echt deugd. Ik spreek als ervaringsdeskundige. En ik word er zelfs emotioneel van omdat het zo wonderlijk is. Want iedereen kan dat. Alle leeftijden, alle sociale klassen, alle kleuren, alle maten kunnen vriendelijk en aandachtig zijn voor mekaar. Dat is een oproep eigenlijk.' ■

Tussen de strepen

CM Gezondheidsacademie organiseert op zaterdag 23 maart in Gent 'Tussen de strepen'. Dr. Elisabeth Timmermans (*Liefde in tijden van Tinder*) en Selma Franssen (*Vrienden in tijden van eenzaamheid*) komen spreken. Er is een expo over eenzaamheid en een workshop voor jonge mantelzorgers.

~ cm.be/agenda

Gezonde buurt

Gezonde buurt, een initiatief van CM, geeft met infosessies, workshops en publieksacties onder meer verenigingen inspiratie om het welzijn en de gezondheid van een buurt te verbeteren.

~ gezondebuurt.be

NIET WAAR

Schoonmaakbedrijven met dienstencheques gaan bijna kopje-onder

Berekeningen van het ACV laten zien dat de drie grootste dienstenchequebedrijven in 2022 samen 10,5 miljoen euro winst boekten. Volgens het ACV misbruiken Federgon en DCO Vlaanderen de moeilijke situatie van de non-profitorganisaties om de commerciële spelers nog hogere winsten te garanderen.

Het gaat moeilijk in de dienstenchequesector. Van wie al vijftien jaar of langer in de sector werkt, zit een vijfde langdurig ziek thuis. Oorzaken daarvan zijn onder meer rug- of polsklachten. Maar ook financieel rommelt het. Al ruim tien jaar is de prijs van de dienstencheque voor de gebruiker in Vlaanderen – negen euro voor belastingaftrek – dezelfde, terwijl de kosten voor het levensonderhoud enorm toenamen. Vlaams minister van Werk Jo Brouns (CD&V) gaf vorige week nog eens te kennen dat wat hem betreft die prijs omhoog kan. Dat plan botste in regeringskringen volgens welingelichte bronnen al eerder op een stevige njet van de N-VA.

Ondertussen blijft het in de sector bikkelen over de budgetten die wel beschikbaar zijn. In de kerstperiode zegden sectororganisaties Federgon en DCO Vlaanderen eenzijdig een eerder akkoord op. In tegenstelling tot eerdere afspraken

ontvangen huishoudhulpverleners voortaan geen eindejaars- en syndicale premie meer. 'Een gemiddeld koopkrachtverlies van 540 euro', volgens nationaal secretaris ACV Voeding en Diensten Kris Vanautgaerden. Redenen genoeg om actie te voeren (foto).

De sectororganisaties en dienstenchequebedrijven verdedigen het breken van de eerdere belofte door te verwijzen naar een situatie van 'pompen of verzuipen'. Bedrijven zouden bij de 'minste tegenslag kopje-onder gaan', klinkt het. Vanautgaerden erkent de precaire situatie van de non-profitorganisaties binnen de sector. 'Voor een organisatie als Familiehulp – om er maar een te noemen – is werken met de huidige financiering en subsidiëring inderdaad niet eenvoudig.' Als een verklaring daarvoor noemt de secretaris de hogere lonen en betere werkomstandigheden bij die spelers. 'Maar 80 procent

van de huishoudhulpverleners werkt voor een winstgevend dienstenchequebedrijf', vult de secretaris meteen aan.

Berekeningen van het ACV laten zien dat de drie grootste dienstenchequebedrijven in 2022 samen 10,5 miljoen euro winst boekten. Dat zijn veel hogere winsten dan die waar Federgon mee schermt. Navraag bij Federgon om te delen op welke cijfers zij zich baseren voor de 'pompen of verzuipen'-situatie, levert geen duidelijk antwoord op. Volgens Vanautgaerden misbruiken Federgon en DCO Vlaanderen de moeilijke situatie van de non-profitorganisaties om de commerciële spelers nog hogere winsten te garanderen. 'De laatste tien jaar stroomde gemiddeld 74 procent van hun winsten weg naar aandeelhouders. Werkgevers gijzelen met andere woorden huishoudhulpverleners om meer subsidies en belastinggeld los te weken, louter om de winsten nog meer te spekken.' ■

Tom De Spiegeleer,
beleidsmedewerker CM

Waarom zijn mijn medische kosten zo hoog ondanks de maximumfactuur?

In België bestaat een maximumfactuur (MAF) waarbij remgelden worden terugbetaald zodra je een plafondbedrag bereikt. Toch kijken patiënten soms aan tegen een hoge factuur. Dat kan verschillende oorzaken hebben. Belangrijk om te weten is dat de maximumfactuur inkomensgerelateerd is. Hoe meer je op jaarbasis verdient, hoe hoger het grensbedrag voor de MAF. Die berekening houdt rekening met de inkomens van alle gezinsleden. Wie een chronische ziekte heeft, heeft recht op een lager plafondbedrag, net zoals wie het statuut van verhoogde tegemoetkoming heeft.

De MAF is enkel van toepassing op de remgelden en niet op ereloonsupplementen. Dat betekent dat wanneer je bijvoorbeeld voor een éénpersoonkamer kiest in het ziekenhuis en daardoor extra ereloonsupplementen aangerekend worden, die niet meetellen voor de MAF. Ook ereloonsupplementen van artsen en specialisten die niet-geconventioneerd zijn en bepaalde verstrekkingen en geneesmiddelen zijn niet opgenomen in de MAF.

Wel opgenomen is het remgeld voor verstrekkingen door artsen, tandartsen, verpleegkundigen, kinesitherapeuten en andere zorgverleners, het remgeld voor bepaalde geneesmiddelen en voor magistrale bereidingen, het remgeld voor technische prestaties zoals operaties, RX-foto's, labonderzoeken, bepaalde kosten bij ziekenhuisopname zoals het persoonlijk aandeel in de ligdagprijs en de afleveringsmarge voor implantaten.

~ cm.be/maximumfactuur

De boerenbuiten is boos

De Lijn schaft bushaltes af, de NMBS sluit loketten, uit het Gemeentefonds gaat een steeds groter deel naar grote centrumsteden, en de boeren voelen zich de dupe van regelzucht uit Brussel. Stuk voor stuk symbooldossiers voor een veel dieper onbehagen in de Vlaamse buitengebieden.

→ Tekst **Simon Bellens**

Op het Luxemburgplein in Brussel, vlak voor het Europees Parlement, bereikte het boerenprotest eind januari een kookpunt. Na tractorblokkades en brandend hooi en mest, haalden de boeren een deel van het monument voor de negentiende-eeuwse industrieel John Cockerill van zijn sokkel. De voorlopige climax van een gestaag opgebouwde woede op het platteland.

‘Zulke woede zien we steeds vaker’, duidt Dominique Willaert die in zijn boeken het ongenoegen in de Vlaamse onderbuik onderzoekt. ‘Denk maar aan

de gele hesjes. Er zijn enkele duidelijke motieven, zoals een overmatige regelgeving en onzekerheid over de toekomst. Maar de woede gaat breder en heeft dieperliggende oorzaken.’

Verlieservaring

Voor zijn boek *Niet alles maar veel begint bij luisteren* sprak Willaert met ruim 120 inwoners van de Denderstreek. Voor veel mensen verandert de wereld waarin ze leven te snel en te ingrijpend, concludeert hij. Van de verdwenen bankautomaat tot de buurtwinkel die op pensioen gaat: ‘Mensen delen een optelsom aan verlieservaringen.’ Zeker in landelijke gebieden.

De Lijn schrapt 3.247 bushaltes. De NMBS kondigde beperkte openingsuren aan van loketten in 54 stations, nadat het in 2021 al tientallen loketten sloot. En in twaalf jaar tijd verdween een derde van alle bankautomaten.

‘Die afbouw van fysieke dienstverlening is vooral een probleem voor wie al kwetsbaar is’, vertelt Leen De Cort van koepelvereniging van consumentenorganisaties BV-OECO. ‘Banken, maar ook overheden dwingen mensen naar digitale oplossingen, maar de digitale kloof blijft een probleem, en niet alleen voor ouderen. Overheden bieden dan wel nog een fysiek loket aan, maar als dat enkel in Brussel is, word je in een landelijk gebied dubbel getroffen.’

Jasper Van Loy, auteur van *Onder de kerktoeren*, waarin hij het opneemt voor het dorp, herkent die verlieservaringen. ‘De geldautomaat die verdwijnt en de buurtwinkel die sluit staan los van elkaar, maar mensen verbinden het wel. Ze zien dat onze economie er een is van multinationals en e-commerce. Maar Bol.com zal de jeugdbeweging niet sponsoren, of de straten niet versieren met kerst.’

‘Er is geen beleid tegen de dorpen’, verduidelijkt Van Loy, ‘maar het ontbreekt aan perspectief. Vlaanderen schat de functies van steden voor werkgelegenheid en economie hoger in dan die van het platteland, zoals voedselproductie, natuurbewoud, of toerisme. Vlaanderen moet een dorpenbeleid voeren op maat van de noden van elk dorp. Dat kan om hulp

Bol.com zal de jeugdbeweging niet sponsoren, of de straten versieren met kerst

→ **JASPER VAN LOY**

**Mensen hebben nood
aan plekken waar ze
een vraag kunnen stellen,
maar ook tegengesproken
kunnen worden**

– DOMINIQUE WILLAERT

gaan om als gemeentebestuur in alle deelgemeenten aanwezig te zijn, of om in deelmobiliteit te voorzien voor wie slecht ter been is.'

Strikt genomen is de kloof stad-platteland in Vlaanderen een fictie. 'Geografisch zijn we een groot verkaveld gebied', zegt politiek filosoof Anton Jäger. 'Maar mentaal, politiek en financieel is de kloof reëel. Veel geld trekt naar stadskernen voor vastgoed-speculatie en financiële diensten, waardoor minder geïnvesteerd wordt in buitengebieden, en bakkers en kleinhandel verdwijnen.'

Deeltjesversneller

In januari klaagden verschillende burgemeesters aan dat 30 procent uit het Gemeentefonds, subsidies voor lokale besturen, naar Antwerpen en Gent gaat. Centrumsteden kennen dan wel specifieke uitdagingen, hun deel uit het fonds was volgens hen te groot.

In de Denderstreek zag Willaert hoe generatielange sociale relaties aan flarden gereten werden door de sluiting van cafés, stationsloketten, buurtwinkels en bakkers. Vandaag is het vooral extreemrechts dat het onbehagen, weet te vatten. 'Maar extreemrechts misbruikt het ook', zegt hij. 'Ze werken als een deeltjesversneller voor de woede in de samenleving.'

'De paradox is dat een kantoor waar wekelijks maar een persoon langskomt, toch leidt tot een verlieservaring in het hele dorp als het sluit', zegt Karen Van Dyck van CM. 'Dat zorgt voor een moeilijk evenwicht in de dienstverlening. Vandaag wil een groot deel van de klanten digitaal of telefonisch geholpen worden. Hen bedienen we op die manier. Zo maken we ruimte vrij voor fysieke dienstverlening waar die nodig is. Daarom zetten we in op huisbezoeken voor de meest kwetsbare mensen die niet zelfstandig op een contactpunt geraken.'

Verzuiling

'Mensen hebben nood aan plekken om op verhaal te komen', gaat Willaert verder. 'Waar ze iemand een vraag kunnen stellen, maar soms ook tegengesproken kunnen worden. We hebben de beschermende functie daarvan te weinig onder ogen gezien. Als die plekken wegvallen, vergroot de vatbaarheid voor beïnvloeding en *fake news*.'

Volgens Willaert bespaarde de huidige Vlaamse regering 900 miljoen euro op het maatschappelijke middenveld. Bovendien wilde ze tegen eind 2024 besparen op vijf procent van het personeel, goed 1.440 krachten. 'Nochtans zijn een sterk middenveld

en een kwaliteitsvolle dienstverlening van de overheid de beste bescherming voor onze democratie. Dat moeten alle politici goed beseffen.'

'In de twintigste eeuw zorgde de verzuiling voor een duidelijke band tussen politieke partijen en het middenveld', zegt Anton Jäger. 'Maar nu schermen partijen zich expliciet af van de samenleving. Dat begon al in de jaren tachtig, en op vraag van het zakenleven. Daardoor heeft het middenveld het moeilijk om op het beleid te wegen. Er is vandaag historisch veel woede en protest, maar door de gebrekkige institutionele binding leidt dat tot weinig resultaat.'

Een explosieve combinatie, en op de korte termijn is Willaert pessimistisch over de mogelijkheden om het tij te keren. 'Dat vraagt om politieke wederopbouw, over partijgrenzen heen en vanuit bezorgdheid om onze democratie.'

En het dorp? Van Loy blijft ervan overtuigd dat het wél een toekomst heeft. 'Al vraagt dat een inspanning van de dorpsbewoners zelf. Gentenaars moeten zich niet persoonlijk inzetten voor het Lichtfestival, maar in het dorp moet je de machinerie zelf doen draaien. Gelukkig zie ik daar opnieuw veel goede wil en engagement.' ■

Nieuwe Horizonten

Een vakantie of uitstap moet voor iedereen betaalbaar zijn. Dat vindt de organisatie Horizont. Daarom organiseerde de vzw al voor de 16de keer een vakantiebeurs.

Ook Ludo en zijn gezin kwamen een kijkje nemen. 'We zijn ondertussen al twee keer op reis gegaan met Horizont. Komende zomer keren we terug naar de bestemming van twee jaar geleden: Het Reigersnest in Koksijde. De verschillende activiteiten en uitstappen maken zowel onze zoon, die binnenkort 18 jaar wordt, tot de jongste van een jaar gelukkig. En ze zitten al allemaal in de prijs.'

'Er wordt wel eens gedacht dat deze vakantiebeurs er alleen is voor mensen in armoede is, maar dat is niet zo. Het was zelfs even slikken toen we merkten dat alle vakanties op een jaar tijd zowat honderd euro duurder werden. Maar ook dan blijven de prijzen relatief laag. We hopen wel dat de buitenlandse reizen voor gezinnen volgend jaar weer opnieuw in het aanbod zitten. Misschien bij voldoende interesse, werd ons gezegd.'

Foto: Boumediene Belbachir

'Je deelt lief en leed met je patiënten'

'Hoe voelt u zich vandaag?' Dat moet de zin zijn die Tim* het vaakst uitspreekt tijdens een werkdag. De opgewekte thuisverpleger zoekt dag in, dag uit gezwind van het ene adres naar het volgende om zorgbehoevenden in de warmte van hun eigen huis te helpen. 'Zelfs na jaren dienst grijpt het mij nog steeds aan met hoeveel problemen sommigen worstelen.'

→ Tekst **Dominic Zehnder** → Illustratie **Peter Goes**

Wie thuis verzorgd wordt, leeft langer, poneert thuisverpleger – pardon, polyvalent zorgverlener – Tim. Al nuanceert hij onmiddellijk. 'Natuurlijk is een zorginstelling de ideale omgeving voor zorgbehoevenden, maar als de patiënt of zijn familie daar niet voor te vinden zijn, is dit een waardevolle dienst die je hun kunt bieden. Wie thuis wil blijven tot de laatste snik heeft alle baat bij thuisverzorging en haalt er meer levenskwaliteit uit. Je merkt dat ook aan onze oudste patiënten, die halen er echt genot uit om in het huis waar ze al heel hun leven wonen, verzorgd te worden.'

'Lang niet al mijn patiënten zijn hoogbejaard of palliatief', vult de zorgverlener aan. 'Momenteel is de jongste patiënt op mijn ronde begin veertig. De meeste patiënten weten onze diensten zeer te appreciëren. Zij uiten dat vaak door gastvrij te zijn. Dat is voor mij als zorgverlener telkens

weer een ongelofelijke opkikker. Heel vaak bieden mensen mij 's middags boterhammen aan of ze denken aan een kleine attentie rond de feestdagen. Vooral mensen met buitenlandse roots tonen hun dankbaarheid door mij vol te proppen met koekjes en andere lekkernijen. Gelukkig zet ik voldoende stappen per dag om dat te compenseren.' (lacht)

Onderdoor

Een goede thuisverpleger, dat is volgens Tim iemand met een engelen-geduld die stevig in de schoenen staat. 'Wij komen bij mensen thuis, maar doorgaans niet op het beste moment in hun leven. Bij sommigen zie je het behangpapier afbladeren door vocht en

schimmel of tref je een puinhoop aan. Dat los je niet op een paar minuten op. Het is in sommige gevallen ook onbegonnen werk. En toch moet je vol goede moed met de kraan open blijven dweilen. Het is belangrijk dat je de ellende van je kunt afzetten. Ik heb al collega's eronderdoor zien gaan omdat ze mensen intensiever verzorgden dan strik gevraagd en zelfs op vrije momenten begonnen in te springen.'

Onlangs overkwam het Tim dat hij het verlies van een patiënt moeilijk kon verwerken. 'Een man die ik al ruim zes jaar verzorgde, overleed. Hij was een vaste waarde voor me. We wisten veel

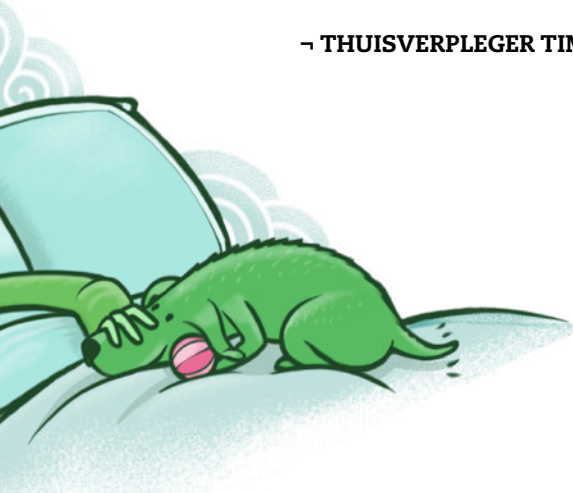

Bij sommigen zie je het behangpapier afbladeren door vocht en schimmel of tref je een puinhoop aan

→ THUISVERPLEGER TIM

Een babbel bij een koffie kan soms wonderen doen

~ THUISVERPLEGER TIM

over elkaars leven, dus toen ik hem 's ochtends dood aantrof in bed, hakte dat er wel in. (stilte) Maar op dat moment moet je gewoon doorgaan en zien wat je kunt betekenen voor zijn nabestaanden. Dat is ook een manier om het wat af te sluiten.'

Tijd is goud waard

Tim levert niet alleen de broodnodige fysieke zorg. 'Er zit ook een psychosociaal en administratief deel aan. Dat kun je vergelijken met een welzijnscontrole. We gaan dus ook na hoe iemand zich mentaal voelt. Bij mensen die in budgetbeheer zitten of administratieve moeilijkheden ervaren vormen wij een schakel tussen hen en de ondersteunende diensten.'

Voor die taken wordt genoeg tijd begroot. 'Wij hebben het geluk dat wij voldoende tijd kunnen nemen om echt te luisteren naar

de noden en zorgen van onze patiënten en dat wij ook even een babbel kunnen doen. Je zou ervan schrikken hoeveel mensen eenzaam zijn. Dan kan een babbel bij een kopje koffie tijdens mijn bezoek al wonderen doen. Bovendien gaat heel het zorgpakket ook vlotter wanneer je de tijd kunt nemen om even te luisteren naar de patiënt. Dat versterkt de vertrouwensband en komt zowel de zorgverlener als de patiënt ten goede. Maar ik besef dat ik daarmee in een luxepositie zit en dat zeker niet bij elke zorginstelling of zorgdienst daar de nodige middelen en personeel voor zijn.' ■

* Tim is een schuilnaam.

KWB

Kort.

'Vormingsmomenten rijbewijs schieten hun doel voorbij'

De Vlaamse regering besliste om vanaf maart het verplichte vormingsmoment voor vrije begeleiders die iemand willen leren rijden opnieuw in te voeren, nadat een soortgelijke, eerdere verplichte vorming in 2020 nog door de Raad van State vernietigd werd. Wie iemand wil leren rijden moet vanaf komende maand minstens vijf maanden voordat de kandidaat-bestuurder zijn praktisch examen aflegt een vormingsmoment van drie uur gevolgd hebben bij een erkende rijsschool. Siegmund Hermans, coördinator dienst rijbewijs van kwb, reageert: 'De toegelaten oefentermijn in het systeem van vrije begeleiding is 36 maanden. In de praktijk zien we dat veel kandidaat-bestuurders meer dan een jaar oefenen op het autorijden. Met andere woorden: de kans is reëel dat leerlingen al maanden op de weg aan het oefenen zijn voor hun begeleider een vormingsmoment volgt. De waardevolle info die de begeleider daar krijgt is op dat moment niet relevant meer, en kan de fouten tijdens de rijopleiding niet meer rechttrekken.' ■

~ rijbewijs.kwbeensgezind.be

Kardinaal Cardijnprijs

Om de twee jaar wordt de Cardijnprijs uitgereikt, genoemd naar de Belgische kardinaal en stichter van de Katholieke Arbeidersjeugd (KAJ). Kandidaten om de prijs in de wacht te slepen, moeten de ontplooiing van de jeugd bevorderen; de kansarmoede bestrijden; de werkgelegenheid en nieuwe kansen voor mensen die hun werk verloren verbeteren; bijdragen leveren op eender welk sociaal vlak, waardoor achtergestelde groepen uitzicht krijgen op betere levensomstandigheden. Kandidaturen via mail uiterlijk op 16 april 2024 aan guy.tordeur@skynet.be. ■

VACATURES (M/V/X)

ACV zoekt

Meerdere process analysts, Sociaaleconomische adviseur studiedienst, Infrastructure Support, Uptime engineer – Schaarbeek
~ hetacv.be/jobs

CM zoekt

Maatschappelijk werker – West-Vlaanderen
Service center consulent – diverse regio's
~ cm.be/jobs

beweging.net zoekt

Medewerker communicatie – Schaarbeek
~ beweging.net/vacatures

WSM zoekt

Financieel coördinator – Schaarbeek (80%)
~ wsm.be/vacatures

Pasar zoekt

Algemeen directeur – Schaarbeek
~ pasar.be/vacatures

BOTERHAMSTERS

Van lege brooddozen naar volle magen

Steeds meer kinderen en jongeren komen naar school met lege brooddozen. CM-netwerkcoördinator van CM-zone Midden West-Vlaanderen Hanne Lewyllie en stafmedewerker bij beweging.net Jasminka Poppe kijken niet langer lijdzaam toe. Ze riepen Boterhamsters in het leven om de strijd aan te gaan tegen het lege-brooddozenprobleem in Roeselare.

→ Tekst **Cynthia Bulteel** → Foto's **Hanne Lewyllie**

JASMINKA → 'Hanne en ik vormen samen met enkele partners een klankbord voor de buurt. Daaruit bleek dat heel wat kinderen de middag moesten overbruggen met een lege brooddoos. Zo ontstond het idee van Boterhamsters. Een duurzaam project met een missie: knorrende magen stillen.'

Een volle maag is cruciaal

JASMINKA → 'Stad Roeselare onderneemt al verschillende acties om lagere-schoolkinderen van een gezonde lunch te voor-

zien. Maar we misten een gelijkaardig initiatief voor middelbare-schoolkinderen. Een goedgevulde maag is nochtans cruciaal om je hoofd bij de les te houden.'

HANNE → 'In het middelbaar valt dat probleem minder op, want leerlingen gaan er vaker buiten de schoolmuren eten. Sommige scholen voorzien op eigen houtje in een broodlunch voor de kinderen. Maar die verantwoordelijkheid mag niet bij de school liggen.'

We gaan niet onnozel doen hé, een stuitje met choco moet af en toe kunnen.

→ HANNE LEWYLLIE

Wat je van smeren leren kan

HANNE → 'Het Vrij Agro- en Biotechnisch Instituut in Roeselare leek ons de ideale school om Boterhamsters te lanceren. Daar kunnen de leerlingen 's morgens al een boterham eten als ze nog niet ontbeten hebben. Dat wilden we elke dinsdag doortrekken naar het lunchmoment.'

JASMINKA → 'Voor de lunchbereiding kunnen we rekenen op de jongeren van dagbesteding De Wissel van Sint-Idesbald. De boterhammen smeren ze in de keuken van Thuiszorgdienst Kotee in dienstencentrum Jeun Ten Elsberge. Zo maken ze meteen kennis met de werkvloer en staan ze stil bij de lege-brooddozenproblematiek. Boterhamsters is dus een project voor én door jongeren.'

Vlees, vegetarisch of choco?

HANNE → 'Wat er op de boterhammen ligt? Simpel beleg. We willen geen concurrentie zijn voor de lunch van thuis. Iedereen krijgt vlees of een vegetarisch alternatief op zijn boterham. En we voorzien ook zoet beleg. We gaan niet on-

Een goedgevulde maag is cruciaal om je hoofd bij de les te houden.

~ JASMINKA POPPE

nozel doen hé, een stuitje met choco moet af en toe kunnen. (knipoogt) Dankzij het fruit dat we krijgen van Okay maken we de lunch extra gezond.'

Het loopt gesmeerd

JASMINKA ~ 'Een vrijwilliger brengt de lunchboxen in een koelbox naar de school met een bakfiets die we mogen gebruiken van Baby- en speeltheek KIDZ. De koelbox lenen we van Sociale Kruidenier RSL. Zo dragen heel wat mensen een steentje bij. Mooi, toch?'

HANNE ~ 'De brooddozen zetten we vervolgens in een koelkast waarop een affiche pronkt met het menu en de slogan: Heb je een hongertje? Iedereen mag dus zomaar een brooddoos uit de koelkast halen. Op die manier werken we niet stigmatiserend. De lege brooddozen moeten ze terugleggen, zodat we die opnieuw kunnen gebruiken.'

HANNE ~ 'Je kan wel zeggen dat het project broodnodig is. De eerste keer verdeelden we twaalf brooddozen. De laatste keer waren het er al 28! Een cijfer dat je niet zomaar kan negeren, toch?'

Boterhamsters met een toekomst

JASMINKA ~ 'Momenteel maken we een draaiboek zodat ook andere scholen of steden aan de slag kunnen met Boterhamsters. We hopen dat we hiermee iets in gang zetten. We willen het probleem zichtbaar maken, mensen wakker schudden en leerkrachten ontzorgen. Er zit immers iets goed fout in onze maatschappij als zo veel kinderen met een lege brooddoos naar school komen.'

~ **Boterhamsters Roeselare** is een initiatief van Gezonde Buurt en beweging.net, met de steun van Stad Roeselare en partnerorganisaties: VABI, Sint-Idesbald, Kotee, Sociale Kruidenier Roeselare, Logo Midden West-Vlaanderen, Groep Intro, Okay, Baby- en speeltheek KIDZ en Paulig.

We hielden een bevraging op de werkvloer en maakten daarna een overtuigende lijst met argumenten op', zeggen zorgkundigen van OLV Ter Westroze en ACV-afgevaardigden Kimberly Demonie, Lynn Hofkens en Evelien Vandamme (Osato Osaretin ontbreekt op de foto).

BIJ WZC OLV TER WESTROZE

Maaltijdcheques dankzij ACV

Sinds 2020 zijn er werknemersafgevaardigden in het woonzorgcentrum Onze Lieve Vrouw Ter Westroze (Westrozebeke). 'Dankzij een goede voorbereiding, constructief overleg en een sterke terugkoppeling met de collega's konden we op korte tijd veel realiseren, zoals de invoering van maaltijdcheques', vertelt zorgkundige en ACV-afgevaardigde Lynn Hofkens.

We spreken Lynn, samen met haar collega-ACV-afgevaardigden bij OLV Ter Westroze Kimberly Demonie en Evelien Vandamme. Alle drie werken ze al meer dan tien jaar in het woonzorgcentrum.

Bevraging en argumentarium

'We zijn gestart met een bevraging bij de ongeveer 70 collega's over hoe zij staan tegenover maaltijdcheques. Daaruit bleek dat het draagvlak heel groot was voor de invoering ervan', gaat Kimberly verder. 'Daarna hebben we alle argumenten opgesteld om voor te leggen aan de directie. Financiële argumenten, maar ook bv. het argument dat een aantrekkelijker verloning een troef is om nieuwe collega's aan te trekken', vult Evelien aan.

Directie aanvaardt

'Toen we dit op de agenda van het overleg wilden plaatsen, heeft de directie dit eerst wat vertraagd. Wellicht om al groen licht te vragen aan de beheerraad. Op het volgende overleg kort daarna heeft men ons voorstel aanvaard. Het bewijst hoe we als ACV het verschil maken op de werkvloer', besluit Lynn.

~ >> Ook interesse om je stem te laten horen in jouw bedrijf?
www.hetacv.be/sociale-verkiezingen

Contact. West-Vlaanderen

CM in West-Vlaanderen

Contacteer ons via 050 44 05 00, westvlaanderen@cm.be of kijk op www.cm.be/kantoren voor de dienstverlening.

ACV in West-Vlaanderen

Contacteer ons via www.hetacv.be/stel-je-vraag of 051 23 58 00. Boek een afspraak via www.hetacv.be/afpraak.

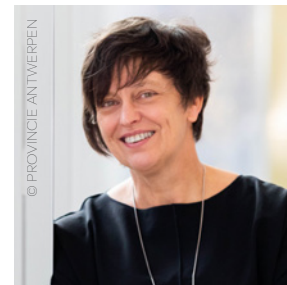
Regioedactie

Beweging.net West-Vlaanderen, westvlaanderen@beweging.net

Pandschap Rivierenland maakt leegstaande woningen klaar voor de sociale huurmarkt

In het centrum van Mechelen wordt binnenkort een leegstaand appartement gerenoveerd tot een sociale huurwoning. Het is een realisatie van Het Pandschap. Die coöperatieve onderneming staat in voor de renovatie van leegstaande panden tot kwaliteitsvolle en betaalbare huurwoningen. De eigenaar wordt daarbij volledig ontzorgd. Ondersteund door de provincie Antwerpen, zijn ook in de Kempen en Antwerpen al afdelingen van Het Pandschap actief.

Kathleen Helsen, gedeputeerde voor Wonen van de provincie Antwerpen

In de provincie Antwerpen staan zowat 60.000 mensen op een wachtlijst voor een sociale woning. Tegelijk staan er in onze provincie heel veel panden van particuliere eigenaars leeg. Een groot deel daarvan kan gebruikt worden om de sociale woningnood te verhelpen. Maar eigenaars aarzelen vaak nog om die huizen te renoveren en te verhuren omdat ze vrezen dat daar veel praktische besommeringen bij komen kijken. Dat hoeft helemaal niet zo te zijn. Organisaties als Het Pandschap kunnen hen volledig ontzorgen,' stelt gedeputeerde voor Wonen Kathleen Helsen (CD&V).

Het Pandschap staat voor betaalbare en kwalitatieve renovaties, van kleine opfriswerken tot een totaalrenovatie. Indien nodig gaat de organisatie zelfs mee op zoek naar middelen om die ingrepen te bekostigen. Daarna worden nieuwe bewoners aangetrokken via een sociaal verhuurkantoor, dat de woning marktconform en betaalbaar verhuurt. Zij garanderen de huurinkomsten. Dit totaalplaatje leidt tot een ontzorging van a tot z.

Leegstand aanpakken

'Na Gent en Antwerpen is er sinds een tweetal jaar ook een Pandschap actief in

Mechelen. Het stadsbestuur stelde midden 2021 de vraag aan de Mechelse klimaat- en energiecoöperatieve Klimaan om een soortgelijke organisatie op te richten', aldus Patrick Van Assche, als vrijwilliger actief bij Klimaan, maar ondertussen ook algemeen coördinator bij Pandschap Rivierenland.

'Onze doelstellingen zijn dezelfde als de andere afdelingen van Het Pandschap: eigenaars met een leegstaande woning ontzorgen bij het duurzaam renoveren van hun woning en nadien bij het verhuren aan de woonmaatschappij. Zo pakken we de leegstand aan, zorgen we voor meer duurzame en kwalitatieve woningen en verminderen we de lange wachttijden voor gezinnen die op zoek zijn naar een betaalbare woning.'

'Ondertussen zijn we twee jaar actief en hebben we een akkoord met 36 eigenaars en hebben twintig woningen ook een conformiteitsattest gekregen.'

Ook een van de appartementen van De Lindepoort in het centrum van Mechelen wordt nu door het Pandschap Rivierenland geanalyseerd en aangepakt met het oog op sociale verhuur. ■

Wie zelf beschikt over een leegstaande of te renoveren woning en met Het Pandschap in zee wil gaan, vindt meer informatie op www.hetpandschap.be. Je kunt daar meteen een afspraak maken voor een vrijblijvende screening van het pand.

conciërge Vanka (links) van De Lindepoort bespreekt de uit te voeren werken met coördinator van Pandschap Rivierenland Patrick Van Assche.

AANLOOP NAAR SOCIALE VERKIEZINGEN

Davy en Sanne delen privé en het ACV

Tussen 13 en 26 mei worden de sociale verkiezingen georganiseerd. Dan kiezen de werknemers in de meeste privésectoren hun vakbondsafgevaardigden in het sociaal overleg. Visie sprak hierover met Davy en Sanne, een getrouwd koppel uit Beerse, dat voor de eerste maal deelneemt aan de sociale verkiezingen.

Wie? Davy Jonckers: 34 jaar oud en productie-arbeider bij 'Kingspan Insulation NV' te Turnhout (ongeveer 100 arbeiders) en Sanne Verschooren, 33 jaar en pleegzorgbegeleider bij 'Pleegzorg Provincie Antwerpen' (320 à 350 medewerkers).

Visie: Wie of wat heeft jullie doen besluiten om een syndicaal engagement op te nemen?

SANNE – 'Een collega heeft me hierover aangesproken. Zij stond er zowat alleen voor in onze regio en vroeg me of ik geen zin had om haar mee te ondersteunen. Zij had dit eerder al eens geopperd, maar aangezien ik nog maar twee jaar voor Pleegzorg Vlaanderen werk, leek een syndicaal engagement nog iets té vroeg te komen. Vandaag voel ik er me wel klaar voor. Ondertussen stak ik Davy ook wel wat aan met mijn enthousiasme.'

Visie: Klopt dit Davy?

DAVY – 'Zeker en vast. (lacht) Sanne haar enthousiasme werkte behoorlijk aanstekelijk. Maar ook mijn collega Luc wist me snel te overtuigen.'

Visie: Dan moet ik wel volgende kernvraag stellen, waarom willen jullie syndicaal actief zijn?

SANNE – 'Ik werk al tien jaar in de bijzondere jeugdzorg en ik merk toch een aantal zaken op die me verontrusten: de werkdruk is op een aantal jaren tijd enorm gestegen, het aantal burn-outs onder de collega's neemt toe en heel wat collega's zien het niet meer zitten en stappen uit het vak. Ons werk mag niet enkel gaan over cijfers. Door mij kandidaat te stellen wil ik

iets doen aan het welzijn van de collega's en de werkbaarheid van onze job die we allemaal erg graag doen.'

Er zijn vandaag in ons bedrijf heel wat ervaren syndicalisten. Van die mensen kan ik erg veel leren!

DAVY – 'Ik neem deel aan de sociale verkiezingen, omdat ik graag mensen help en omdat ik ook beter op de hoogte wil zijn. We vertoeven zoveel uren op het werk en uiteindelijk weten we erg weinig af van onze rechten op de werkvloer.'

Visie: Wat denken jullie te kunnen veranderen op de werkvloer?

DAVY – 'Ik zou echt willen gaan voor meer perspectief en doorgroeimogelijkheden voor de arbeiders binnen onze onderneming. Volgens mij moeten we bij Kingspan meer investeren in opleiding. Hierdoor kunnen de collega's zich meer specialiseren en zich omhoog werken. Daar zou ik dan ook een betere verloning aan koppelen. Enkel zo kan je het verloop tegen

gaan, gaan we onbenutte kwaliteiten kunnen aanboren. Dat moet voor nieuwe dynamiek op de werkvloer zorgen.'

SANNE – 'Ik wil vooral de meningen en de ideeën van mezelf en de collega's meenemen naar de syndicale overlegorganen. Als een soort van doorgeefluik en spreekbuis dus. Hopelijk kunnen we dan via kleine, praktische oplossingen én attenties tot een nog aangenamere werksfeer komen'.

Visie: Hoe gaan jullie zich voorbereiden op deze sociale verkiezingen?

DAVY – 'Door aanwezig te zijn en collega's te helpen bij hun specifieke vragen. Ik doe dit nu al en als ik niet meteen een antwoord weet, neem ik contact op met mijn ACV-secretaris. Syndicaal werk doe je niet alleen, maar met een team.'

SANNE – 'Bij Pleegzorg hebben we al wat promotie gemaakt. We deelden op onze afdeling al ACV-gadgets (chocolaatjes, balpennen ...) uit. Het is belangrijk dat je laat zien waar je voor staat, want we hebben leden nodig om onze stem krachtiger te maken. Voor de komende maanden hebben we een campagne uitgewerkt waarmee we het ACV op de kaart willen zetten.' ■

CONTACTEER JOUW REGIO

ACV provincie Antwerpen – 02 244 30 00 – CM provincie Antwerpen 03 221 93 39 – beweging.net/provincie/Antwerpen – 015 29 25 50

'Het is niet meer hoe meer, hoe liever'

De cijfers van het Riziv liegen er niet om: een op de vijf werknemers staat op de rand van een burn-out. Kim Algoet (42) maakte het al mee en weet nu beter hoe ze de signalen kan herkennen.

→ Tekst **Stephanie Lemmens** → Foto **Guy Puttemans**

Elke drie maanden zat ik met mijn team voor een week in het buitenland. Dat was hard werken én feesten. Ik leerde er ook mijn man kennen met wie ik nu een dochter van zes heb.' Aan het woord is Kim Algoet, een bruisende persoonlijkheid die een vijftiental jaar geleden de job van haar leven beleefde, tot een reorganisatie haar goed geoliede team ontworptte. Zij en haar man kregen de keuze: ofwel werden ze mee ontslagen, ofwel zouden ze verhuizen naar een team in Nederland. Een goede move voor onze carrière werd ons gezegd, maar eenmaal daar werd het stil rond die beloofde promotie.' Deze vertrouwensbreuk was de laatste druppel in een emmer die al langer overliep. 'Naast mijn eigen job, nam ik ook nog al het werk over van iemand die in een burn-out zat.'

Dat ze een jaar later net dezelfde diagnose zou krijgen van haar huisarts, zag ze niet aankomen. Nochtans waren de alarmsignalen legio, beseft ze nu. 'Elke donderdag-

avond stapten we de auto in om naar huis te rijden voor het weekend. Heel die rit hilde ik, pure decompressie.'

Pas door de slapeloze nachten zag Kim in dat er iets moest veranderen. 'Slapeloosheid kan je een tijdje volhouden, maar niet lang. Ik kon op den duur niet meer helder

nadenken, vergat veel. Tijdens een vergadering wist ik plots niet meer wat zeggen, ook al deed ik dat werk al jaren.'

Haar huisarts verplichtte Kim om te vertragen en afstand te nemen van het werk. Dat laatste deed ze letterlijk. Zij en haar man namen ontslag om een paar maanden te

VOEL JE GOED IN JE JOB? CM EN ACV ZIJN ER VOOR JE.

→ **CM-gezondheidsconsulent**

Is het evenwicht tussen je werk en privé zoek? Vind je moeilijk rust en houdt stress je wakker? De CM-gezondheidsconsulent luistert, motiveert en verwijst je indien nodig gericht door. www.cm.be/gezondheidsconsulent

→ **Webinar 'Happiness@work'**

Welke frustraties ervaar jij en hoe krijg je meer werkplezier? Bespreek samen acties die echt helpen en onderzoek de 4 pijlers van werkgeluk. Wanneer? 4 maart 2024. www.cm.be/agenda

→ **ACV-Bijblijfconsulent**

Loopt je loopbaan even niet zoals je zou willen? Of ga je terug aan het werk nadat je een tijd afwezig geweest bent door ziekte, burn-out...? Onze Bijblijfconsulent is er om je te ondersteunen. www.hetacv.be/dienstverlening/loopbaanadvies1/bijblijven

‘Het wordt nog te veel bij de werknemer gelegd’

Elke Haccour werkt als ergotherapeute in het UZ Leuven en is er sinds 2008 ACV-afgevaardigde.

‘We hebben destijds binnen onze kern een werkgroep Wellbeing opgericht om tot een aanpak rond welzijn te komen en daarrond te onderhandelen met de werkgever. We zijn daarin ondersteund door de Samenwerkers van het ACV. Zij kijken vanuit hun expertise met een kritische blik mee, bijvoorbeeld over hoe een protocol voor de re-integratie van langdurig zieken er moet uitzien, en geven concrete tips.’

‘Er moet op de werkvloer meer aandacht komen voor de re-integratie van langdurig zieken. Te vaak wordt er enkel een uurrooster opgemaakt in het kader van progressieve werkhervatting: kom op die momenten maar werken. Maar je terugkeer moet specifiek en op maat voorbereid worden. Hoe gaat je eerste werkdag eruitzien? Maar ook: wat kan er al en wat kan niet? Wat zijn je talenten? Laten we daarop inzetten, en dan opbouwen. Dat moet echt voorbereid worden, met afspraken, opvolggesprekken, begeleiding van je collega's... De leidinggevers doen erg hun best om deze taken erbij te nemen, maar eigenlijk vergt het een specifieke expertise. Werf daarvoor een deskundige aan. Ik blijf daarop aandringen bij de werkgever.’

‘Zelfzorg is heel belangrijk. Hoe doe je dat als je je werk progressief hervat en er worden 's middags vergaderingen gepland? Hoelang mag je nee zeggen? Het is goed dat in het UZ rond deze thema's opleidingen worden gegeven. Maar het is onvoldoende om enkel je werknemer te empoweren. Werkhervatting is een dynamisch proces met verschillende actoren dat een holistische aanpak vraagt. Het wordt nog vaak te veel bij de werknemer gelegd. Datzelfde geldt voor de preventie van burn-outs. Ook dat is nog te vaak een individueel verhaal waarbij signalen niet tijdig gedetecteerd worden. Ondersteunend en coachend leiderschap is heel belangrijk.’

‘Wij zetten in op het detecteren van signalen. Zelf zie je die vaak te laat. Wij hebben de werkgever gevraagd om het *peer support*, dat al bestond bij de artsen, uit te rollen voor al het personeel. Zo zijn de zorgcollega's er gekomen: collega's die gekozen zijn door de medewerkers zelf, bij wie je je veilig voelt om dingen aan te brengen. Er zijn ook twee welzijnscoaches.’

‘Ik denk dat we op termijn naar een heel andere werkcultuur moeten gaan. We moeten langer werken, maar dan moeten we dat ook volhouden. We moeten arbeid durven herbekijken. De taakeisen van het werk zijn belangrijk, maar ook de omgeving en de draagkracht van de persoon. De loopbaan van werknemers moet dynamischer worden. Een jongere die vol idealisme start en nog geen gezin heeft, gaat er volledig voor. Maar als diezelfde werknemer kleine kinderen heeft en een huis moet afbetalen, wordt de druk heel hoog. Kunnen we die loopbaan dan herbekijken? Ik denk echt dat we naar zo'n model, meer op maat van de werknemer, moeten gaan.’ ■

reizen. ‘Ik probeerde veel te rusten en focuste op de dingen die me energie gaven. Ik tekende, schreef en las veel. Die periode was een grote luxe, dat besef ik.’

Het mag tot op de dag van vandaag gerust nog hard gaan in haar nieuwe jobs. ‘Maar het is niet meer *hoe meer, hoe liever*. Toen ik me een keer opnieuw niet goed begon te voelen op het werk, schakelde ik de hulp in van loopbaanbegeleiding. Daar stelden ze de juiste vragen. Ik kan nu herkennen wat me energie geeft en wat energie zuigt.’ Een goeie werkomgeving met een cultuur van vertrouwen en een open communicatie kan je daar net zo goed mee helpen, volgens Kim.

‘Je kan nog zo getalenteerd zijn. Als je voortdurend het gevoel hebt dat je op de rem moet staan en iets doet dat niet bij je past, dan werkt het niet. Sindsdien probeer ik ook vooral de jongere mensen in mijn team bewust te coachen. We moeten veel meer koffies met elkaar drinken om het daarover te hebben (*lacht*).’ ■

Duurzaam consumeren toegankelijk voor iedereen!

Tal van jongeren tonen al enkele jaren hun enorme betrokkenheid bij de bestaande klimaatuitdagingen en luiden daarbij de alarmbel: het is tijd om in actie te komen voor een leefbare klimaatgezonde toekomst. Beweging. net Limburg organiseert binnenkort een 'student hackathon' waarbij jongeren uitgedaagd worden om zelf op zoek te gaan naar concrete oplossingen.

→ Tekst **Arne Aerts, Bart Bynens, Nele Driesen**

Genoeg!

Dirk Holemans, auteur en coördinator van denktank Oikos, zal tijdens de hackathon een algemene toelichting geven over de donuteconomie. Dat model houdt rekening met sociale binnengrenzen en planetaire buitengrenzen. Hoe kun je klimaatneutraal worden op een sociaal

rechtvaardige manier? Hoe zorgen we ervoor dat we niet eindeloos blijven consumeren? We hebben nood aan zo veel mogelijk verschillende oplossingen die tegelijk duurzaam en rechtvaardig zijn en die respect hebben voor zowel producent en consument, maar ook voor onze brede samenleving en de planeet waarop we leven.

Dirk: 'Genoeg is het nieuwe codewoord. Het betekent inzien dat de aarde minder belasten nooit zal lukken als hoge inkomensgroepen steeds zotter consumeren en bedrijven steeds meer spullen produceren. Waarvan ik ook genoeg heb, is het gebrek aan verbeelding. Is het echt zo moeilijk om ons in te beelden dat alle spullen dubbel zo lang meegaan, zodat we de helft aan energie en grondstoffen nodig hebben?'

Tips

Ondertussen kun je met deze tips zelf al aan de slag. Met alle kleine beetjes maken we samen een groot verschil.

Steven Desair, spreker op de hackathon over voeding: 'Kies voor **biologische voeding**. Betaal ervoor een **eerlijke prijs bij de lokale boer**. Kook zelf in plaats van **kant-en-klare maaltijden** te eten. Hou het eenvoudig, zonder invloed van **reclame** of kookboeken. Ga voor **weinig dierlijke vetten** en eet voornamelijk **plantaardig**.'

Laptops, smartphones, servers, datacenters en AI produceren en gebruiken vraagt veel **energie, water en grondstoffen**. Koop minder toestellen of **gebruik ze langer** dan nu vaak het geval is. **Beperk het online delen** van foto's, filmpjes en data. Hergebruik toestellen of breng je oude elektronica naar een inzamelpunt voor **recyclage**.

De productie van kleding vergt liters **water, olie** en synthetische textiel bevat massa's **microplastics**. Koop **minder** kleding, van goede kwaliteit en uit duurzame materialen zoals biologisch katoen of hennep. Vermijd **fast fashion**, laat je niet verleiden door **modetrends**. Doe langer met jouw kleding, wissel kleding uit met familie of vrienden, **shop tweedehands, herstel of recycleer via** inzamelpunten.

In onze eigen shop krijgen chirokleren een nieuw leven.

ALINOË REMACLE

Politieke vorming:

Dinsdag 12 maart, 19.30u:
Hoe werkt de lokale politiek? (Bewegingshuis, Hasselt)
Zaterdag 16 maart, 9.30u: Aan politiek doen vanuit een sociale insteek (Bewegingshuis, Hasselt)

Save the date:

Dinsdag 7 mei 2024: Rerum Novarum met nationaal voorzittersdebat

Student hackathon

Het is rond deze uitdaging dat beweging.net Limburg samen met studenten aan de slag gaat tijdens de student hackathon. Tijdens 'Winst for life' nemen jongeren zelf de tools in handen om de duurzame en sociaal rechtvaardige transitie mee uit te bouwen. De focus van de avond ligt op drie thema's kort bij de leefwereld van studenten, namelijk technologie, voeding en kledij. Na keynotes door experts denken ze vanuit verschillende opleidingen (PXL, UCLL, UHasselt en LUCA) samen na over oplossingen voor duurzaam consumeren. Beweging.net Limburg voorziet financiële steun zodat goede ideeën, projecten nadien effectief gerealiseerd kunnen worden.

Alinoë Remacle, studente rechten, ondersteunt de hackathon en geeft enkele voorbeelden van concrete acties als hoofdleidster van Chiro Bret (Genk): 'In onze werking vinden we het belangrijk om aandacht te hebben voor onze ecologische voetafdruk. We hebben een eigen shop opgericht. In de Bretbanier zetten we in op tweedehandskledij en zo krijgen chirokleden een nieuw leven. Tijdens bivak hebben we restjesdagen waarbij het overgebleven eten in de soep verwerkt wordt.' ■

PRAKTISCHE INFO

De student hackathon vindt plaats op dinsdag 27 februari 2024 in Villa Basta, Hasselt, vanaf 17 uur.

Inleiding door Dirk Holemans (auteur en oprichter denktank Oikos).

Keynotes door Steven Desair over voeding (oprichter van Eatmosphere), Soraya Wancour over kleding (ontwerper Studio AMA) en Lode Lauwaert over technologie (professor techniekfilosofie KU Leuven).

Deze activiteit wordt ondersteund door Provincie Limburg. Deelnemen is gratis. Inschrijven via deze QR-code.

CM-infosessie

'Hoe klimaatbewust en betaalbaarder leven?'
Donderdag 18 april 2024 om 19 uur in Houthalen, Guldensporenlaan 9.
Inschrijven via www.cm.be/agenda.

Burgerpanel.

ELKE MAAND LATEN DRIE LEZERS HUN LICHT SCHIJNEN
OVER EEN NETELIGE KWESTIE

→ Tekst Bart Bynens

DE STELLING

Duurzaamheid is belangrijk bij een nieuwe aankoop

Wim (46)
is hoofdafgevaardigde bij ZF Wind Power in Lommel.

'Als het dan iets meer kost, is dat maar zo'

Bij kleding speelt duurzaamheid bij mij zeker een rol. Ik koop mijn kleren meestal in vertrouwde winkels waarvan ik weet dat de kwaliteit goed is. Als het dan iets meer kost, is dat maar zo. Ik overwoog ook al eens een Fairphone maar omdat de specificaties toen nog niet schitterend waren, heb ik die aankoop gelaten. Misschien in de toekomst, wie weet.

Ik hanteer het principe dat ik gerust wat meer wil betalen als het geld dan ook bij de producent terecht komt. Dat is vandaag vaak niet het geval. Zeker niet bij de grotere ketens.

Johan Asnong (58)
woont in Hasselt en is lector en opleidingscoördinator bij UCLL.

'Mijn portemonnee speelt ook een rol'

De aankoop van duurzame producten staat vaak lijnrecht tegenover budgettair kopen. Goedkope producten komen dikwijls uit lageloonlanden waar niet echt wordt gekeken naar de arbeidsomstandigheden, milieu-overwegingen en kwaliteit van materialen. Het vinden van een evenwicht tussen duurzaam aankopen en budgetbewust kopen is dus een moeilijke evenwichtsoefening. Absoluut speelt ook mijn portemonnee hierin een rol.

Mirthe (19)
is studente sociale wetenschappen, geeft dansles en is speelpleinbegeleidster

'Het is niet gemakkelijk te achterhalen of een product duurzaam is'

Ik moet eerlijk toegeven dat ik niet erg bezig ben met duurzaamheid. Dit neemt niet weg dat ik het niet belangrijk vind. Maar enkele barrières zorgen ervoor dat ik als student duurzaamheid niet op de eerste plaats zet. Duurzame producten zijn vaak een stuk duurder waardoor ik als student grijp naar goedkopere alternatieven. Daarnaast heb ik ook geen idee hoe ik moet achterhalen of een product duurzaam is. Het is dus belangrijk dat op duurzaamheid ingezet wordt. Door het meer te promoten en ze zichtbaarder te maken, denk ik dat ook studenten hierop beter letten.

BASISBEREIKBAARHEID

Waar is onze bus naartoe?

Met het decreet basisbereikbaarheid maakte de Vlaamse overheid in 2019 haar hernieuwde mobiliteitsvisie concreet: 'Vlaanderen zet in op efficiënter, duurzamer en flexibeler openbaar vervoer, afgestemd op ons fiets- en wegennetwerk.' Mooie woorden, maar de praktijk ziet er volgens veel reizigers en middenveldorganisaties niet zo goed uit.

→ Tekst Nele De Wachter → Foto Shutterstock

Met de invoering van nieuwe vervoersplannen, zou De Lijn het aanbod meer aanpassen aan de vraag. Concreet werden de lijnen op drukke assen versterkt en zijn er nu 'vervoersknooppunten' (hoppinpunten) waar reizigers kunnen overstappen op een andere buslijn of naar een ander vervoermiddel. De focus van het nieuwe vervoersplan ligt dus meer op de drukke

assen en de wegen daarnaartoe. Dat betekent dat die versterkt worden, met meer capaciteit of nieuwe haltes. Andere stops, die weinig of zo goed als niet gebruikt worden, werden afgeschaft.

Weinig inspraak

Dat hebben reizigers gemerkt. Veel afgeschaft haltes, andere routes langs wijken

en niet meer erdoor, trajecten die niet meer in een keer afgelegd kunnen worden, maar met soms zelfs drie overstappen. En dat allemaal op basis van cijfers en kaarten. Niet op basis van gesprekken met wie eigenlijk centraal staat in dit verhaal: de reizigers zelf. Adviesraden met gebruikers werden niet of veel te laat geraadpleegd. De plannen lagen al vast op het moment dat ze op tafel kwamen. Nog vóór de effectieve invoering was al duidelijk wat de grootste knelpunten zouden worden. Het protest dat nu overal de kop opsteekt, was voorspeld en had volgens heel wat middenveldorganisaties voorkomen kunnen worden met echte inspraak vooraf.

In Visie van januari vroegen we lezers naar hun ervaringen met het nieuwe vervoersplan. Je leest er enkele, heel herkenbare, hieronder. Meer getuigenissen op www.visie.net/oost-vlaanderen.

Boekhoute is als enige dorp in de vervoersregio Gent volledig in het grijs gekleurd, met enkel buslijnen tijdens de spitsuren en aansluitend op de schooluren. Hoe is deze beslissing tot stand gekomen? Gemeentebesturen hadden toch in samenspraak met De Lijn de aanpassingen bekeken en doorgevoerd? Is er aandacht geweest voor de inwoners van Boekhoute op dit overleg? Waarom werden wij uit de rit van de buslijn 95 gesneden? Dit betekent geen regelmatige verbinding met Eeklo Station of met ziekenhuis AZ Alma.

I.M.

Als 80-jarige nam ik om de tien dagen bus 27 of bus 28 vanuit Gent tot in Schoonaarde bij Dendermonde en van daar dan de belbus tot in de straat waar mijn 83-jarige zus woont. Nu rijden deze bussen enkel nog in de piekuren. Voor ons senioren betekent dat overvolle bussen en soms zelfs geen zitplaats. Dit is een onbegrijpelijke maatregel van De Lijn, want er was steeds een goede bezetting in de heen- en terugrit. Ik hoop vurig dat er een kritische evaluatie en maatregelen komen en dat de stem van senioren gehoord wordt.

Christiane Van Der Laenen

In Aalst schrapt De Lijn vier stadslijnen en vervangt ze door twee nieuwe met de belofte dat ze frequenter zullen rijden. Waar er vroeger om de 20 minuten een bus reed, rijdt er vandaag op lijn 2 slechts om het uur een bus. Is dat een betere frequentie? Het is geen lachertje om na schooltijd met twee jonge kinderen op een overvolle bus te moeten stappen.

Lutgarde Vertongen

De invoering van het Hoppin/Flexbus-systeem betekent de facto de zachte dood van het openbaar vervoer in de meest landelijke gebieden. Bij het pilootproject in de Vlaamse Ardennen begin vorig jaar, liep al snel van alles verkeerd (van de app, over telefonistes die het systeem zelf niet kenden, tot chauffeurs die verkeerde passagiers meenamen en degenen lieten staan die wel mee moesten). Ondanks de problemen die gemeld werden, rolde men dit toch uit over heel Vlaanderen, zonder de nodige correcties. Het is onbegrijpelijk dat dit het alternatief moet zijn voor het redelijk vlot werkende systeem van de Belbus.

L.V

Een onvolledig aanbod

Het beloofde 'Vervoer op Maat' blijft dode letter. Om tegemoet te komen aan de basisbereikbaarheid zou een net van alternatieven uitgewerkt worden. Niet de belbus, want die verdween ook, maar deelfietsen, deelwagens, deeltaxi's of busvervoer op maat (de 'Flexbus'). De verantwoordelijkheid voor het uitwerken van deze alternatieven ligt voor een groot deel bij de lokale besturen. Daar zien we nog steeds te weinig concrete oplossingen.

Recht op basisbereikbaarheid

Ook beweging.net heeft vragen bij de aanpassingen. Johan Vyverman, provinciaal directeur in Oost-Vlaanderen: 'Het principe van combimobiliteit juichen we natuurlijk toe, maar dat mag niet ten koste gaan van het aanbod en de bereikbaarheid die er nu is. Buslijnen die wegvallen, leiden tot vervoersarmoede bij tal van bevolkingsgroepen: ouderen, kinderen, kwetsbare mensen, mensen die met financiële problemen kampen.' Basisbereikbaarheid is voor beweging.net een recht, dat ook van cruciaal belang is voor sociale inclusie: 'Daarom willen we geïntegreerd openbaar vervoer met extra aandacht voor een sociaal vervoersplan en dus focus op plaatsen waar de vervoersnood het hoogst is. Als we ons openbaar vervoer willen inschakelen om auto's van de weg te halen, moeten we ook maken dat dit betaalbaar is voor mensen.' ■

Mijn ervaring met De Lijn was redelijk positief, de oude autobussen daargelaten. Maar anno 2024 is Moerzeke plots onder dorpsarrest geplaatst. Er zijn enkele bussen per dag naar Dendermonde en Sint-Niklaas, bedoeld voor de schoolgaande jeugd. Als ik naar Dendermonde wil, moet ik eerst een paar dagen op voorhand een Flexbus bestellen (halte op 600 meter) naar Hamme en daar opnieuw op een bus wachten. Totale reistijd ongeveer één uur. Zo draagt het vervoersplan van De Lijn bij tot de verwoestijning van het platteland: winkels die sluiten, bankautomaten die verdwijnen. Het zijn de meest kwetsbare burgers die daar de dupe van zijn. Het kan natuurlijk zijn dat het de bedoeling is om de zaak in de soep te laten draaien en om nadien te kunnen zeggen: 'Ziet ge wel dat we gelijk hadden, kijk eens hoe weinig mensen er nog op de bus zittten!'

Guido Lissens

Intense samenwerking bij PSS in Dendermonde

Nog drie maanden en er vinden weer sociale verkiezingen plaats in ondernemingen met meer dan 50 werknemers. Bij Premium Sound Solutions (PSS) in Dendermonde is de ACV-ploeg er alvast helemaal klaar voor.

Bart Verleysen en Ann De Buyser: 'Er is een intense samenwerking gekomen tussen de ACV-militantengroepen van de arbeiders, bedienden en kaderleden. Zo leerden we elkaars problemen en bezorgdheden begrijpen en werken we er nu samen aan. Er is een gezamenlijke inzet om het re-integratiebeleid van langdurige zieken in de onderneming te verbeteren. En is er een sterke samenwerking om de nodige investeringen in de onderneming aan te kaarten.'

Televisie- en radiomaker

Linde Merckpoel

gevat
in 5
woorden

Keuzes

'Ik ben op een leeftijd gekomen waar ik heel goed beseft hoe bepaalde keuzes uit het verleden me brachten waar ik vandaag sta: mijn partner, de kinderen, mijn baan, vrienden ... Soms vraag ik me af waar ik was uitgekomen als ik ergens een andere weg had genomen. Was ik dan zagezegd beter af geweest? Tegelijkertijd helpt die denkoefening ook om te berusten in het feit dat ik ben geworden wie ik ben en tevreden te zijn met waar ik sta.'

Loslaten

'Het is prachtig om te zien hoe mijn dochter een hele dag in haar fantasie kan opgaan. Soms wou ik dat ik ook alles wat meer kon loslaten en iets meer kon dromen. Het tv-programma *Masterchef* was een echte oefening voor mezelf. Ik vond het moeilijk om niet te vervallen in de combinaties die ik ken of recepten die ik kan. Maar op een bepaald moment laat je dat toch los. Zo werd de *mystery box* met onbekende ingrediënten mijn favoriete onderdeel in het programma. Je kunt niet anders dan denken: *springen en we zullen wel zien.*'

Kwetsbaar

'Jezelf kwetsbaar opstellen is de sleutel waarmee je andere mensen ook het vertrouwen geeft om iets over zichzelf te vertellen. Dat mensen in de webreeks *Los het op* me hun grootste problemen toevertrouwen, vind ik een enorm compliment. Want ik verwacht eigenlijk heel veel van mensen: dat ze mij durven te vertellen wie ze zijn, wat hen gelukkig of verdrietig maakt ... Het is dan gewoon een kwestie van respect en beleefdheid om dat ook in omgekeerde richting te doen. Zij mogen mij ook leren kennen.'

WEST-VLAANDEREN

Enthousiasme

'Ik ben uitgerust met een ingebouwd positief systeem waardoor ik me niet snel laat ontmoedigen. Het geloof dat bijna altijd alles zal lukken, is een sterke uitgangspositie. Ik ben dankbaar dat ik met die ingesteldheid 's ochtends gewoon uit bed stap. Toch hangt er een lelijk etiket op enthousiasme. Alsof je onnozel, dwaas of naïef bent, maar het kan perfect samengaan met wijsheid. Daarom ben ik een grote pleitbezorger van enthousiasme in de wereld. Het is iets om te koesteren.'

Terugplooiën

'De laatste jaren waren heel intens. Zodra ik moeder werd, heb ik me wat teruggeplooid op mezelf en mijn gezin. Sinds ik na de geboorte van mijn tweede dochter weer aan het werk ben, heb ik het gevoel dat ik sinds lang weer mijn kopke boven water steek. Ik kijk rond en merk dat ik de afgelopen jaren precies niet zo goed heb opgelet. Ik was dan ook hard bezig was met dat jonge gezin op de rails te krijgen. Het gevolg is dat ik dezer dagen bovengemiddeld vaak verrast word door dingen: muziek, mensen, series en films ... Dat komt nu allemaal druppelsgewijs binnen.'

Linde Merckpoel is meter van het JeugdfilmFestival Antwerpen. Tot 18 februari kunnen kinderen vanaf anderhalf en jongeren tot 18 jaar terecht in Antwerpen en andere steden voor films, workshops of games.

~ jeugdfilmfestivalantwerpen.be

~ Tekst Nils De Neubourg ~ Foto ID/Lieven Van Assche